

EXPUNERE DE MOTIVE

În anul 2025, se împlinesc 140 de ani de la nașterea și 50 de ani de la moartea cardinalului Iuliu Hossu, unul dintre cei mai importanți fruntași români de la sfârșitul secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului XX, care a avut o contribuție deosebită la Marea Unire de la 1918, fiind cel care a citit Declarația de Unire de la Alba Iulia. Ulterior acestui eveniment, Iuliu Hossu (la acel moment episcop), alături de episcopul Miron Cristea, de Alexandru Vaida-Voievod și de Vasile Goldiș a dus la București Declarația de Unire, în Parlamentul României. Cu această ocazie, Iuliu Hossu declara: *„Dacă pentru strămoșii noștri romani toate drumurile duceau la Roma, pentru noi, românii ardeleni, toate drumurile duc la București. Acesta este Sionul Neamului Românesc.”*

Născut la 30 ianuarie 1885, Iuliu Hossu a urmat studiile primare, gimnaziale și liceale în școlile din Transilvania, remarcându-se prin rezultate deosebite la învățătură, după care, viitorul cardinal a început studiile superioare la Institutul „De Propaganda Fide” din Roma – Pontificio Collegio Urbano „De Propaganda Fide”, în limba italiană, unde a obținut diploma de doctor în Filosofie și Teologie.

La fel ca cei mai mulți români care, în acea perioadă, au studiat în străinătate, Iuliu Hossu s-a întors în țara natală și a început drumul profesional la Eparhia din Lugoj, unde a avansat de la arhivar și bibliotecar, la vice-notar consistorial, secretar episcopesc și director de cancelarie.

În octombrie 1918, episcopul Iuliu Hossu a trimis o directivă către credincioși și clerici, în care le cerea să recunoască doar autoritatea Sfatului

Național Român de la Arad, fără să mai țină seama de guvernul de la Budapesta. Acest lucru se întâmpla cu numai câteva săptămâni înainte să fie declarată Unirea cu Regatul României.

La data de 1 decembrie 1918, Iuliu Hossu a citit, plin de entuziasm, Declarația Unirii la Adunarea de la Alba Iulia, din care prezentăm un scurt fragment: *„Fraților, Ceasul împlinirii vremii este acesta, când Dumnezeu Atotputernicul rostește prin poporul Său credincios dreptatea sa însetată de veacuri. Astăzi, prin hotărârea noastră, se înfăptuiește România Mare, una și nedespărțită, rostind fericiți, toți românii de pe aceste plaiuri: Ne unim pe veci cu Țara-Mamă, România! (...) A biruit dreptatea“*.

După instaurarea regimului comunist, la data de 28 octombrie 1948, Iuliu Hossu a fost arestat, alături de ceilalți episcopi greco-catolici români, și dus la Dragoslavele. Între anii 1950 și 1954, **Iuliu Hossu a fost închis și persecutat, alături de alți martiri ai neamului românesc, la închisoarea dură din Sighet**. Începând din august 1956, a fost izolat la mănăstirea ortodoxă Căldărușani, vreme de aproape 14 ani. În 1969 a fost făcut cardinal in pectore de Papa Paul al VI-lea. La 7 mai 1970, și-a pierdut de mai multe ori cunoștința. La data de 28 mai 1970 moare la Spitalul Colentina.

În 2019, Iuliu Hossu împreună cu alți preoți greco-catolici care au suferit din cauza comunismului au fost beatificați de către Papa Francisc.¹

Trebuie amintit faptul că, la aniversarea a 130 de ani de la nașterea lui, în martie 2015, Banca Națională a României a pus în circulație monede de argint în valoare de 10 lei. Un tiraj de 250, cu scop numismatic. De aceea, considerăm că anul 2025 trebuie să fie declarat „Anul Iuliu Hossu”, pentru a permite autorităților publice din țara noastră (centrale și locale) să desfășoare

¹ Sursa informațiilor istorice: istoria.ro, Academia Română, Biserica Română Unită cu Roma.

evenimente istorice, culturale, artistice sau educaționale dedicate celebrării vieții, activității eclesiastice, contribuției deosebite la Marea Unire de la 1918 și martiriului său în temnițele comuniste.

Anul 2025 trebuie să fie dedicat unei suite de evenimente cultural-istorice legate de istoria românilor, pentru a transmite peste generații eforturile și martiriile făcute pentru unitatea națională a tuturor românilor, precum și ororile prin care au trecut înaintașii noștri, fiind victime ale mișcărilor extremiste, legionare sau comuniste. Derapajele politice înregistrate în spațiul public din România în ultimii ani pot să fie eliminate doar printr-o mai bună informare a cetățenilor și printr-o educație adecvată a tinerelor generații.

Având în vedere argumentele prezentate mai sus, înaintăm Parlamentului României, spre dezbatere și adoptare, prezenta propunere legislativă, în procedură de urgență.

Procedura de urgență este necesară pentru a asigura instituirea anului 2025 ca „Anul Iuliu Hossu” și a permite organizarea de evenimente cultural-istorice și educaționale la nivel național și local.

INIȚIATORI

Nr. crt.	NUME ȘI PRENUME	SEMNATURA
1.	Adrian COZMA – Deputat PNL	
2.	Gabriel Andrușache	
3.	ROMAN TEODIN	

ROMANIA

4.	SIGHIARTĂU ROBERT	
5.	Ioan Balau	
6.	DANIEL GHEORGHE	
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		
21.		
22.		